

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Ei R2017:05, Ny modell för elmarknaden

Ert dnr M2017/01702/Ee

Kammarrätten har, utifrån de aspekter domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen i rapporten.

Informationshantering på elmarknaden

En hubb (eg. nätverkshubb) är en anordning som i en mer allmänt vedertagen betydelse används för att koppla samman flera datorer med syftet att information ska kunna överföras mellan dem. Elmarknadshubben har förvisso den funktionen att den sammankopplar flera datorer eller datorsystem. Dess huvudsakliga syfte är emellertid inte att vara en brygga för överföring av information, utan att lagra stora mängder information om fysiska och juridiska personer som i begränsad omfattning ska göras tillgänglig för de anslutna aktörerna på elmarknaden. En sådan samlad informationsmängd benämns i rättsliga sammanhang ofta databas. Benämningen hubb leder – felaktigt – tanken till att det endast är fråga om en teknisk konstruktion, inte om en databas med mycket stora mängder känslig information.

I den föreslagna lagtexten hänvisas återkommande till personuppgiftslagen (1998:204). Samtidigt konstateras det att vid elmarknadshubbens driftsättning kommer EU:s dataskyddsförordning att ha ersatt såväl 1995 års dataskyddsdirektiv som personuppgiftslagen. Den föreslagna lagtexten borde därför enligt kammarrättens mening redan nu ha utgått från och anpassats till förordningens innehåll.

Den föreslagna databasen kommer att innehålla uppgifter om bl.a. namn, personnummer, adress, e-postadress och telefonnummer till flera miljoner privatpersoner. Det är alltså fråga om en omfattande kartläggning av en stor del av den svenska befolkningen, något som kräver en synnerligen noggrann integritetsanalys. Kammarrätten anser att den i rapporten genomförda analysen inte uppfyller detta krav.

I rapporten anger Energimarknadsinspektionen att det inte är fastställt om det är myndigheten Svenska kraftnät som kommer att driva elmarknadshubben eller om denna kommer att drivas av en annan juridisk person i form av ett dotterbolag. Kammarrätten konstaterar i detta sammanhang att reglerna om allmänna handlingars offentlighet som huvudregel inte gäller för enskilda rättssubjekt, däribland statligt ägda aktiebolag. För det fall elmarknadshubben ska drivas av ett statligt aktiebolag är det därför vare sig nödvändigt med ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller med en förordning om ändring i samma lag. Det kan då istället vara aktuellt med en reglering om tystnadsplikt.

Samtidigt som det i fråga om sekretess konstateras att det inte är fastställt om det är Svenska kraftnät som kommer att driva hubben, anges i fråga om personuppgiftsansvar att det är naturligt att det är Svenska kraftnät som ska ha denna roll, eftersom det är Svenska kraftnät som ska utveckla och driva elmarknadshubben.

En aktör som inte följer ett föreläggande från nätmyndigheten angående efterlevnad av den föreslagna lagen ska kunna avregistreras som användare av elmarknadshubben. Nätmyndighetens beslut ska enligt förslaget gälla omedelbart, vilket innebär att det bolag som beslutet gäller i praktiken inte kommer att kunna fortsätta att vara verksam på elmarknaden. Kammarrätten noterar att myndighetens beslut därmed högst sannolikt kan leda till konkurs för bolaget.

En grossistmarknad på elmarknaden

Nätägare ska enligt rapporten vara skyldiga att ingå avtal om nättjänster med elhandlare. Nätbolagen ska ta fram förslag till avtal som ska godkännas av nätmyndigheten. Om nätmyndigheten finner att något eller några villkor inte uppfyller krav på t.ex. objektivitet eller kassaflödesneutrala betalningstider, kommer myndigheten i sitt beslut att ange de villkor som ska tillämpas istället. Lösningen är alltså både civilrättslig och offentligrättslig, vilket för kammarrätten framstår som en något udda lösning. Detta särskilt mot bakgrund av ett avtal mellan nätägare och elhandlare – som enligt förslaget till viss del alltså kan vara författat av en myndighet – kan komma att prövas inom ramen för tvistemål i allmän domstol.

Energimarknadsinspektionen uppger att kunder med svag ekonomi, som inte längre kommer att anvisas en elhandlare, kan komma att få det svårare att ingå avtal om leverans av el. Myndigheten konstaterar att det är de sociala myndigheterna som står för det yttersta sociala skyddsnätet. Kammarrätten vill i detta sammanhang framföra att det inte kan förutsättas att sociala myndigheter kan ingripa momentant, t.ex. under en långhelg, och att den tidsutdräkt som kan

uppstå skulle kunna leda till egendomsskador. En modell med anvisning eller skyldighet för elhandlare att ingå avtal för 7–9 dagar bör därför övervägas.

Under rubriken Tillsyn och överklagande utvecklas möjligheten att överklaga i fråga om återbetalning från Svenska kraftnät till nätägare i de fall Svenska kraftnät får betalt p.g.a. en övertagen fordran. Att texten finns kvar utgår kammarrätten från är ett förbiseende från Energimarknadsinspektionens sida eftersom regleringen inte återfinns i författningsförslaget. Domstolen noterar också att den förslagna regleringen i 8 kap 32 och 33 §§ ellagen (1997:857) innebär att nätägare är skyldiga att betala en avgift till Svenska kraftnät som beloppsmässigt motsvarar den övertagna fordran. Detta samtidigt som Svenska kraftnät har möjlighet att driva in pengarna från gäldenären.

Övrigt

Rapporten saknar en konsekvensutredning över förslagets påverkan på måltillströmningen till Förvaltningsrätten i Linköping och Kammarrätten i Jönköping, vilka är de förvaltningsdomstolar som i första hand kommer att påverkas.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Peder Liljeqvist efter föredragning av Håkan Jöngren.

Peder Liljeqvist

Håkan Jöngren